

10

פרשת ויחי פתק מ ל פתק כב

שפר: ס בבן פרת יוסף בן פרת עלי עין בנות צעדה
עלי שור: וימררהו ולבו וישממהו בעלי חצים:

(כב) בן פרת. בן חן והוא לי ארמי אפריון נמטייה לרבי שמעון בסוף צבא מליעא: בן פרת עלי עין. חנו נטוי על העין הרואה אותו: בנות צעדה עלי שור. בנות מנצרים היו לעדות על הסומה להסתכל ביופיו. בנות הרבה לעדה כל אחת ואחת ש במקום שמוכל לראותו משם. (ד"א כ"ל. כי לפירוט ראשון הוא שור חומה וק"ל).

פרשת ויחי פתק מ ל פתק כב

האלהים הרעה אתי מעודי עד היום הזה: המלאך הגאול אתי מפלגת ים וברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבותי ויצחק ויודגו לרב בקרב הארץ: שלישי וירא יוסף כי יושית אביו ודי ימינו על ראש אפרים וירע בעיניו ויתמך יד אביו להסיר אתה מעל ראש אפרים על ראש מנשה:

מנשה: ויאמר מי אלה. מהיכן יצאו אלו שאין ראוי לברכה: (ט) בדת. הרסה לו עטר אירוסין ושטר חתונה ובקש יוסף רחמים על הדבר ומה עליו רוח הקודש: ויאמר קחם בא אלי ואברכם. זה שאמר הכתוב ואני מרגלתי לאפרים קחם על זרועותי. מרגלתי: רוחו צעק בעל אפרים עד שנקמן על זרועותיו: (יא) לא פלחתי. לא מלאתי לבי למשגב מסתה שארסה פניך עד. פלחתי. לאון מחסבה כמו הכישי ענה עשי פוליה: (יב) וירצא יוסף אותם. לאחר שנקשס הויסס יוסף מפס צרכו כדי לישבם זה ליתן זה לשמאל לקמון ידיו עליהם ולנכרם: וישתחו לאפיו כשחזר לאחוריו מלפני אביו: (יג) את אפרים בימינו משבאל ישראל הכה לקרוא חברו ימינו נעל שמאל חברו וכיון שהוא הכבד מיומן לברכה: (יד) שכל את ידיו. כפרגומו אהסמינון בהשכל ומכמה השכל חם ידיו לך מדעת כי ידוע היה כי מנשה הכבד ואשפי"כ לא עת ימינו עליו: (טז) המלאך הגואל אותי. מלאך הכרול להשתלח א' אלו מרגלי כענין שאל' ויאמר אלי מלאך האלהים למנוס יעקב וגי אבני האל בית אל: וירא את הנערים. מנשה ואפרים: וידגו. כרגום הללו שפרים ורבים ואין עין הרע שולטת בהם: (יז) ויתמך יד אביו. הרימה מעל ראש צנו ו

הוא וליש נעל בטהו חן מן הכבודים. מכל מקום לא נקראו שנים ו' אלא אלו המלאך גורל המלך למנין שנות השנים והוא לכל שבט ושבו ודגלים לזה ולזה: ואני בבאי מפרץ וגו' ואת"ס שאני מערים עלך להוליכי להקצר בדרך כענין וכן עשיתי לחמך. שרתי משה קמון לבי לנס: בברית ארץ. מנה ארץ ונס יוסף אמה כמדת מוחם שנת כדברי ר' משה הרשקן. ולא חמתי שפכו עלי גשמים וקצרה וקצרה בנברין עם הצריר היה שהלך סוללה ומטקנת בכנרת: וקצרה שם. לא הולכיה פסילו לביט לחם להכניסה לדרך וידעמי שיש בלתי עלי ודע לן שעל פי הדיבור קצתיה שם שמהל לעורה לגייה כשיגלה אותם נטורלדן ש ענינים לך שם ואלת רע על קצרה וטכה ומקשת עליהם רחמים שנאמר קול הנה נשמע וגו' והקצרה משיה יש שכל לפעולתך נאם ה' וגו' ושני ננים לגעלם. ויחולס מרגם כרוב ארעה כדי שיעור מרישה א' קוריאד"א על"י כדלמריי כרוב ויהי להם קלב שהיו קורין אותו כדי שיעור מרישה יום (ספרים אפרים מרץ) ואומר מני ויחולס מרגם כרוב ארעה כדי שיעור מרישה א' קוריאד"א על"י כדלמריי כרוב ויהי להם קלב שהיו קורין אותו כדי שיעור מרישה יום (זה וירא ישראל את בני יוסף. נקש לנכרם ויתמך יד אביו לפי שפירי ירעם ואחלז לנאח מאפרים והוא וניו

בבא ארצו

דנפיש פסירייסו. שרוב עבודת קרקעות שלהן בשורים היתה חף מדינת הכרמים ובליתם מנאנים כלי המחרשה בעגלה בין שורות הכרם עם הבולרים וטובין קם העגבים לפיכך חם אין הצעלים עליהם יש הספוד גדול שאין דרך הפועלים לחום על הכרם ועל השורים ומנאנים אותן תורה אור על הגפנים ועל הגטיות וסם מנסקלני והסורין נסמזין ונסכרים: מנוד. קבול"א בלע"י. נודמנו לו אורחים קס"ד טעמא משום דמתכבד בהם וחילת לנורכה ולנרס: שאני פתס דקא קלי נס. כשטיחה זו הוא קורפה ומה הוא שריפה: אי משום עינא. שמשלט בה עין רע על אורחין: אי משום ננבי. קן ינכסה האורחים: סכניסה לרבה: בעגלה מנודה קלי רבקה קופל"ה בלע"י שמדבקים שלם בהמום או הרבקה בנורחין זו אלו זו והסים הדיסה: כשירה: האיל ולא מסוון שמוס: ולא כשכיל שטיק ומיוס. טהסה

בתורי דנפיש פסירייסו: שומחה לצורכה אבל לא לכבודו וכי: איבעיא להו לצורכו ולצורכה מאי ח"ש שומחה לצורכה לצורכה אין: היא לצורכו ולצורכה לא אימא סיפא אבל לא לכבודו לכבודו הוא ולא היא לצורכה ולצורכו שפיר דמי *אלא מהא ליבא למשמע מינה ח"ש לא ישמחה לא על גבי משה ולא על גבי *מנוד לצרכו אבל ישמחה על גבן משה ועל גבי מנוד לצרכה נודמנו לו אורחים לא ישמחה לא על גבי משה ולא על גבי מנוד בין לצורכו בין לצורכה שאני החם דמקלא קלי לה אי משום עינא אי משום ננבי חא ישמע

ה'תתקכ"ח

שמוסקין ויחיס עם העליון כדי לחזון
 בהן דהו להו עליון יד לזיחיס להביח
 להם טומאה כדאמרינן בהעור
 והרוטב (דף קמ"ה) שהיד מזיח טומאה
 על האוכל ואם כבשן בערפיהן
 בחומץ בטלה טורח יד מן העליון לפי
 שהכבישה מרקבתן ומרכבתן ואינן
 ראוין טוב לחמו בהן: **היוט דרב**
ושמואל קא חנינא סבא . כלומר
 טעם המשניות הללו קשה עלי ככל
 הקושיות שהיו קני רבותי מתקין
 בהן בכל הגמ': **בפליסר מחיבהא** .
 ב"ג פנים יש ביטוי משנה ובכרייתא
 של קשה סדרים ומסכת שוקלין גם
 היא ב"ג פנים כגון משנת רבי ור'
 חייא ומשנת בר קפרא ולוי ומנא דבי
 שמואל והכי אמרינן במסכת נדרים
 (דף מ"ה) רבי חסני הלכתא ב"ג
 פנים: **כרבלתא** . שם לבוש תשוב
 כמו פטריהון וכרבלתהון (דניאל ג):
מסון מסון . לשון מאתן: **די מאות** .
 ב' פעמים ב' מאות כלומר השם

מאה זווי שויה: רב גידל הזה רגיל דהוה
 קא אויל ייחתיב **אשערי** דמבילה אמר להו
 הכי מבילו והכי מבילו אמרי ליה רבנן לא
 קא מסתפי מר מיצר הרע (ה) אמר להו דמיון
 באפאי כי קאקי חיורי ***יוחנן** הזה רגיל
 דהוה קא אויל ויחתיב ***אשערי** דמבילה אמר
 כי סלקן בנות ישראל ואתיין מסבילה
 מסתבלן בי ונהוי להו זרעא דשפירי בותי
 אמרי ליה רבנן לא קא מסתפי מר מעינא
 בישא אמר להו אנא ***מזרעא** דיוסף קא
 אחינא דלא שלמא ביה עינא בישא דכתיב
 בן פורת יוסף בן פורת עלי עין ואמר רבי
 אבהו אל תקרי עלי עין אלא עולי עין רבי יוסי
 מברבי חנינא אמר מהבא ***וידגו** לרוב בקרב
 הארץ מה דגים שבים מים מבסין עליהם ואין
 עין הרע שולמת בהם אף זרעו של יוסף אין
 עין הרע שולמת בהם ואב"א עין שלא רצתה
 לזון ממה שאינו שלו אין עין הרע שולמת בו:
מתנני יגשים ועברים וקמנים פמורין מק"ש

וכ"צ לא מהני מידי למת מלוה ח"כ
 ע"כ קראי לא אלטריכו אלף למטלה
 דפסח ולמה לי פשיטא דאי מטמא
 לקרובים כ"ש למת מלוה וחט"ג
 דאלטריך קרא דלחמו לכהן הדיוט
 וזויר דמטמא למת מלוה חט"ג דכשב
 קרא דמטמא לקרובים ואלטריך
 קרא שכן ב' קדושות חט"ג דשמעינן
 כבד דמעלה דזויר לא מהני מידי
 למת מלוה מלאכיו ה"מ כהן דקדושו
 קדושת עולם ומשום הכי יש לטו לומר
 כי יש לו שתי קדושות דטפי קדושה
 ולכך אלטריך קרא חבל עושה פסח
 שקדושו לפי שעה אם אתה מחיר
 לו לקרובים ה"ה למת מלוה חט"ג
 דמאי חזית ליתן לו קדושה טפי גבי
 מת מלוה יוסר מן הקרובים . **א"צ**
 יש לפרש בקולר הכרייתא מדכתיב
 גרידא על ישראל זויר וחט"ג זויר
 וכהן הדיוט וחט"ג זויר וכ"צ וחט"ג
 מסבירא יש לטו לומר (כי יש) דאיט
 מטמא לקרובים כמו זויר ובלהו איט

לאבו
 הרבו
 שיעור
 מוכר
 לא היט
 דברו ל
 חכם
 מיוחדת
 שהאב ע
 שבת סי
 ארז ה
 לה ית
 מפני ש
 ואביו א
 חזקת ש
 אבותיה
 זה תבן
 עלתי
 דצדק
 ולאמו
 זויר מ
 תויר מ
 לקרובים
 ולאמו
 דאי בת
 דהאמו
 דלא סי
 דחזקת
 אבל א
 ילדתי
 ואי בת
 דהא

בבא מציעא פ"ג ט"ז

ש"ס מלוה וטובעא בבלי המים
 וליכא למיחש לכתשא דארעא הלכך
 חשקה בכל מקום שירלה מקטניה
 לתבואה ומתבואה לקטניה ור"ס
 אורב כדלמך: מסלי דני ביטנא.
 שחלים שקורין כרשין הגדלים בין
 הפסח: אין כהן משום גזל לכל
 הכה ועוקרן לפי שהוא משבית את
 הבעלים שמשפסדים פסחן יותר על
 למה: ואם עומדת על גזל: הערובה
 שאין עומדין בתוכה: יש בהם משום
 גזל. דלא מפסדי: וקאפו לורע.
 אוחן שחלים שעמדו בפסח ימים
 רבים עד שנגמר גידוליהן טוב אין
 עקירתן מועלת לפסחן ויש בהן
 משום גזל: דילי דילך דילך דילי. יש
 בחילוקי שהפירות שך ובחילוקי
 שהפירות שלי ששדוטיעו זו לזו
 סמוכות והגדלים גבוהים וחילת
 נטועין בהם יש מהן נטועין בשלי
 שרשיהן כפשו וכן טלן לתוך שך
 ויוקין משלך ויש בשלך שטמין לתוך
 שלי ויוקין מה שלי: ונפטו בני
 מלכא וכו' נועט ללכא ללכא: טמין
 שרשין לשה זו הפירות שלו: כממלא
 כל המלך: שטמין שרשין ללכא וללכא:
 דמלי טעויה: משא פירותיו וענפיו
 טעו ללך האחד: פלוג הכי. טול
 אהה חליו שאלך וחיו חליו שאללי:
 פלוג הכי. לעבר רוחב השדה חלוק
 החלוק חס עומדת השדה מורה
 ומערכ חלוק חלוק החלוק לפון
 ודום: לא מוצין. לא חקקה שדה
 סמוכה לעיר שטין בני חס שולטת
 בה תמנד: אסור לאדם כו'. שלא
 יפסודנה בעין הרע: קרובין לעיר.
 שלא יכא טורה להכניס פירות: ספק

יהודה לרבין [א] תבואה יורענה קמנית אל
 והא און תנן תבואה לא יורענה קמנית אל
 לא קשיא *יהא לן והא לתו אל רב
 יהודה לרבין בר ר"נ רבין אחי יהני תחלי
 דבי כיתנא אין בהן משום גזל יעומדות
 על גבולין יש בהן משום גזל יואם הוקשו
 לורע אפילו דבי כיתנא נמי יש בהם משום
 גזל מ"מ מאי דאפסיד אפסיד אל רב יהודה
 לרבין בר ר"נ רבין אחי יהני דילך דילך
 ודילך דילי (ב) הנהו בני מצרא אילן הנוטה
 לכאן לכאן והנוטה לכאן לכאן דאיתמר
 אילן העומד על המיצר אמר רב הנוטה
 לכאן לכאן והנוטה לכאן ושמואל
 אמר יחלקין מיתבי אילן העומד על המיצר
 יחלקו תיובתא דרב *תרנמא שמואל אליבא
 דרב בממלא כל המיצר כולו אי הכי מאי
 למימרא לא צריכא דחלי מוגיה לחד גיסא
 ואכתו מאי למימרא מהו דתימא *דא"ל
 פלוג הכי קמ"ל דאמר ליה מאי הוית
 דפלגת הכי פלוג הכי אל רב יהודה לרבין
 בר ר"נ רבין אחי לא תובין ארעא דסמיכא
 למתא *דא"ר *אבהו אמר רב הונא אמר
 רב אסור לו לאדם שיעמוד על שדה חבירו
 בשעה שעומדת בקמותיה אינו והא
 אשבחינהו רבי אבא לתלמידיה דרב אמר
 להו מאי אמר רב בהני קראי *ברוך אתה
 בעיר וברוך אתה בשדה ברוך אתה בבואך
 וברוך אתה בצאתך ואמרו ליה הכי אמר רב
 ברוך אתה בעיר שדה ברוך סמוך לבהביג
 ברוך אתה בשדה שיהו נכסך קרובים לעיר
 ברוך אתה בבואך *שלא תמצא אשתך ספק
 נדה בשעת ביאתך מן הדרך ברוך אתה
 בצאתך *שיהו צאצאי מעיד כמותך ואמר להו

שעורים וכך. חקר רש"י כחומר
 לזרעה חמין שלא יזרע שעורים כי
 שמו חשקד זרעה שעורים וחי כריב
 ותני ליה לן בה סס לא יאסור רש"י:
 דג"י תמלי דבי כיתנא לין בהם
 משום גזל. אע"ג שהכנה
 יהושע שיהו מלקטין עשבים בכל
 מקום כדלמך בסוף פ' מרובה (ג"ק
 97 פא) הסס מיירי בעשבים שאין
 רחיים לאדם אלא לבהמה וכן משמע
 מדלף נקט ירקות אכל תמלי הכן
 מחלל אדם אסור אח"כ הוא
 שדה פסחן: אילן העומד על
 המיצר. פי' הקונטרס אינו מושב
 שפירש חילין שנטוע בקרקע סמוך
 למימל והשרשים טעים בשל חבירו
 אלא כרחה לפרש שהל"ן שומד ממש
 על המימל שהוא של שיהו ואין
 השרשים מתפשטין לקרקעו של זה
 יותר משל זה אך הענפים טעין יותר
 לשל אחד מהם רב אמר הטעיה
 ללכא ללכא כיון שהשרשים שיים בשל
 זה כמו בשל זה חלוקין בתר הענפים
 מה שיש מן הענפים כנגד המימל
 חולקים והשאר לרשות שטמין היו
 הכל שלו ושמואל אמר חולקין חלוקין
 בתר השרשים שהם שיים כמו כן
 ישו שיים בענפים אכל חי נטוע
 כולו ברשות אחד והענפים טעיים
 ברשות חבירו כזה אמר ר' יוחנן בס"פ
 לא יאסור (ב"ב 97 טז) והס' ד"ס
 (אמר) מביא וקורא שעל מנה כן
 הנחיל יהושע את הארץ לכל הענפים
 יש יא' לבעל השרשים ובהא מורו נמי
 רב ושמואל דשמעטין ופרקי חילין
 העומד על המימל חולקים ומשני
 כממלא כל המימל כמו שהשרשים כן
 טולן על המימל ק' הם הענפים

214 המקבל שדה מחבירו פרק תשעי בבא מציעא

תשעין ט' וכו' בעין הרע ואתה ברוך ארץ: ואל"ת ח"כ בני
 יוסף שלא שלטו בן עין הרע *יהא לך לחות הרבה
 מכל השבטים וי"ל שנתן ברוך ארץ יותר מתחמים כשהקב"ה היה
 רוצה להמיתן היה שולח להם תלמים אחרים: צנים *קור כדמוכח
 הכה פחים חוס כדמוכח ברית מסכ'
 ט"ו (97 ג) והס' ד"ס (הכל) ומיירי
 הכה במחורעות הבאים על האדם
 דלע במדות אמר כפ' כל היר (גיה)
 דף ק"ו והס' ד"ס (הכל) הכל בידי שמים
 חזן מרחה שמים: שיתין רהיט
 רהיט: יש מפרשים דקט' שיתין
 לפי שימי החורף ששים וכן ימי
 הקץ כדלמך לעיל (97 ק) וכן
 שרית מולת מן החמה ומן הלכה ח"כ

לא קשיא *רב אהר: שוגר וייסקא *חומה וריסק גדר של
 נגרים כמו (איהב) חיל וחומה: כל חילי *דבר שכל התלמים טמין
 בו חו העין עין רעה: עבד מה דעבד *יודע היה ללחוש על
 הקבוצות ולהכין על כל קבר וקבר בחייו מיתה מת חס מת
 תורה אור *בזמן חס בעין רעה: הכל כרוח.
 כל התלמים וחולאות מיתה על גביה
 סרוח בחיין הכל לפי השעה והאדם
 יש ק' אדם שרות פלוגי קשה לו
 ובשעה פלוגי: והאיכא סרוגי מלכות.
 סרוגי חרב: אי לאו ויקא *שנכנס
 במכה: עבדי סמא וחי' סס המחבר
 בשר מחוכה ומן העשבים הוא
 כדלמך בהמוכר את הספינה (ב"ב 97

הלכות קריאת ספר תורה סימן קמא

בד 47 באר הגולה

המלה אומרה העולה : ד האם ש"צ רוצה לברך לעצמו ולקרות צריך שיעמוד אחר אצלו שבשם שנתנו תורה (פו) על ידי מרסור כך אנו צריכים (מז) לנהוג בה על ידי מרסור : דן פאין הצבור רשאים לענות אמן עד שתכלה ברכה מפי הקורא ואין הקורא רשאי לקרות בתורה עד שיכלה (יז) אמן מפי (ד) הצבור : ו (יח) יבולים לקרות ב' אחים זה אחר זה והבן אחר האב ואין מניחים אלא (יט) בשביל (ס) עין הרע (כ) ואפי' אם א' הוא השביעי (ו) וא' הוא המפסיד לא יקראו השני (כא) בשמו משום עין הרע (מסרי"ל) : ז' העולה למגדל עולה בפתח שהוא לו (כב) בדרך קצרה ממקומו וירד מהמגדל בדרך אחר (כג) שהוא לו בדרך ארוכה עד מקומו ואם ב' הדרכים שוים (כד) עולה בפתח שהוא לו בדרך ימין (כה) ויורד בפתח שכנגדו . ולא ירד (כו) עד שעתה כבר (ז) הראוי לקרות אחריו (מרכזי הגולו) :

באר היטב

(ד) הגבור . אפי' יש שמאריכין כאמן צריך להמתין עליהם . מ"א ע"ל סימן קמ"ט ס"ח : (ה) עין הרע . וה"ה אב וכן בנו שכנה"ג . ופ"ר"ח כתב עמו ולא נהירא לי . שאלנו כיון שהעטם הוא בשביל עין הרע אם רוצה לעלות אם מניחין אותו לעלות או לא העלה כספר יד אהרן אם כבר עלה לא ירד ומכ"ש אם כבר התחיל לברך שלא

משנה ברורה

(ג) דשיון שאין אומרים שניהם בבת אחת לכתב השם דמרי קלי לא משתמי : (פו) פ"י מרסור . והוא מרע"ה דכתיב אנכי עומד בין ה' וביניכם : (מז) לנהוג בה ע"י מרסור . נוהגין שהגבאי או הקונה המלות עומד אל ס"ת וזה נקרא סגן כדי שיהיה ג' היינו שהסגן הוא כביכול במקום הס"י שהוא מזה לקרות לכל מי שירצה והקורא הוא המרסור במקום משה והעולה הוא המקבל במקום כל ישראל . ובשליחותם [לבוש] ובאמת זהו מנהג הקדמונים שיהו שלשה עומדים אל ס"ת כמו שכתוב במסכת סופרים פ"ד הי"ד והובא זה בתו"ו הלכות שבת אלא שם איתא טעם אחר לזה הי"ד היינו מן המוכתר שיעמוד החזן יחיד לפני התיבה אלא שיעמוד עמו אחד לימין ואחד לשמאלו כנגד הכות . כתב בספר שערי אפרים מזה יש ללמוד שיש לבחור לסגן איש נכבד ובעל מעש"ס ודעת הבריות עומה היינו שלא יתעוררו שבשכיל הנחת עמנו או איזה סיבה יתמוך כבוד למי שאינו ראוי או בהישוף . וכן ראוי לנכבד שלא יתעוררו אחר הסגן וידעו אותו בכל ענין לכף זכות והדבר אשר יקשה בעיניהם עליו יתנו כי משנה היה וטעם בקול הדעת אף אם אירע שקרא לאחר שלא לפי כבודו ומוסדו להסגן ששקה במתכוין להכעיסו אם נעץ ויחת ה' בלבוש יש לו להתחפק ולא יאמר לו דבר וישא ק"ו כפשוטו אם קרן מחומר חפסם רוחו כנגדו בקנה כבודו כחוט השערה עש"כ יש לו לחוש לכבוד המקום כ"ה ולכבוד תורתו הקדושה שלא נשאת שערוריה ע"י והמפסיד על מדותיו מפבירין לו על כל פשוטו ואם אחד בנובה אפ"ו עשה מריבה עם הסגן אשפ"כ חוב על הסגן להיות מן הכעבים ולא יתיר מקומו . ואם הסגן הניח

פ"י יבול - אומר - כ' עה"מ יוס' ל

ומצינו בחז"ל בכמה מקומות שחששו לעין הרע, ואפילו לעין הרע של אוהבים, כי עין הרע מזיקה אפילו כשאינו מתכוין להזיק, רק רואה דבר שהוא פלא וכיוצא, ומתפעל ממנו, ובכך גורם נזק לחבירו. ואמרו חז"ל (שם ע"ב) על רב שהיה הולך בבית הקברות, ואמר ברוח קדשו, כי תשעים ותשעה אנשים מתוך מאה הקבורים כאן מתו מחמת עין הרע, ורק אחד מת בזמנו. לכן יזהר כל אדם שלא יבליט את עצמו בין הבריות, הן במראהו הן בחכמתו או בעשרו, וכל כיוצא בזה. צא ולמד ממה שכתב הגאון ר' חיים פאלאג'י, שמן הראוי שרב הדורש לקהל שומעי לקחו יתן טלית על פניו לכסותם, מלבד פיו ועיניו, כדי שלא יזיקוהו הדיבור על ידי עין הרע, מחמת התפעלות מדברי התורה והחידושים שהוא אומר. וסיפר שם על התנה ר' משה הכהן, שהיה בעל קול נעים וחזק, ובימים נוראים ירד לפני התיבה בכל תפלות היום, וגם תקע בשופר, והדבר עורר התפעלות בצבור על כוחו הרב, ומיד לאחר יום כפור הלה במשך יומים ונלב"ע. וכל זה מחמת עין הרע שנגרם על ידי הצבור שלא בכוונה.